"isa por és homou fogymuk." inkább:

"Látjátuk feleim szümtükhel, mik vogymuk: isá, por ës homou vogymuk. (...)"

Azóta, amikor régen a vén tölgy - az Alma Máter - megrázta magát, hogy az érett leveleit lehullajtsa, helyet adva az új hajtásoknak, bizony nagyon sok idő eltelt. Azoknak az egykoriaknak - a volt tanítványoknak - szőke, barna, fekete fürtjei szép lassan egyforma színűvé váltak, tudniillik mind megőszültek.

Az élet vihara, a lehullajtott leveleket százfelé sodorta. Voltak, akik az idők folyamán összekapaszkodtak, és együtt maradtak. Bizony többen vannak azok, akiket a szél messze sodort. Az egykori kisdiákokból őszülő nagyapák és nagymamák lettek, de köztünk mindenki büszkén mutogatja - ha másképp nem, hát fényképeken - a vén tölgyet és mesélik emlékeiket.

Van azonban egy nagyon erős összetartó kapocs - az emlékeken túl - és ez Cséti Imre. Ő vérbeli gépészmérnök módjára tart nyílván minden adatot tanárról, diákról egyaránt:ki, mikor, hol született, hol él, és mi lett belőle.

Osztálytabló
[http://nagykunreformatus.hu/gallery/gimi/osztalytablok/1963/slides/19634b.jpg]

Előkerülnek a megsárgult képek, Ő volt Szabó András, maga is magyar tanár lett, majd iskolaigazgató. Ő ment el közülünk elsőnek. Ő volt Bagi Aranka, Ő is továbbvitte a hagyományt, mint magyar tanár, messze Észak - Magyarországon oktatta a nebulókat. Írásai frissek, ropogósak, élettel telítettek a diákéletről, ahogy azt Kató nénitől tanulta annak idején.

Papp Laciból kiváló gépészmérnök lett, de sorolhatnám tovább, Antal Lörcsi, a nagy futballrajongó, Varga Binci az osztály kedvence, Kohári Ica, Iványi Anci és még sokan mások. Bizony közülünk is sokakat lekaszált már a sors. De élnek még egykori tanáraink közül sokan. Sárika néni, aki a klasszikus idők Rómáját tanította. Veres tanár úr, aki a kéttagú összeg négyzetének fontosságát töltötte belénk.

Elmúltak fölöttünk is az idők, de összekötnek bennünket az emlékek, a matematika, a fizika és a biológia órák izgalmai. Az a feszült csend, amikor Laura néni elkezdte lapozgatni az osztálynaplót a feszültség szinte tapintható volt. Nem egy lélekből szállt fel a sóhaj, amikor már túllapozott rajta, vagy amikor megszólalt a csengő, éppen egy perccel előbb, hála Gazsi bácsinak. Mennyi emlék, a felelések, a dolgozatok, a gimnázium száz esztendős falai, a széles folyosók, a hatalmas udvar, a szünetek önfeledt zsibongása, a titokban elszívott cigaretták íze. Bigyó, készültél? Imre, lemásolhatom a matek házi feladatot?

Fölmerül az idők ködéből Kató néni kedves, mosolygós arca, biztató hangja.

Ahogy ott állunk sorban nagyszünetben a könyvtárban, érdeklődve válogattunk a könyvek között, egymást kérdezgetve: te olvastad már ezt? Akkor Kató néni kedves, közvetlen, de mindig magabiztos hangja mindenkit eligazított: te most még másodikos vagy, neked ezt ajánlom. Neked már, mivel negyedikes vagy, ezt a másikat javaslom. Magamban sokszor törtem a fejem azon, hogy honnan tudja erről a sok nebulóról, ki melyik osztályba jár, honnan tudja a könyvtárba belátogató sok kis diák nevének többségét. Bizony, nagy talentum volt.

Aztán, ahogy belépett az osztályba, már a megjelenése is tiszteletet parancsoló volt, és mégis, sohasem volt körülötte feszültség. Látom termetét, mosolyát, magabiztos könnyedségét, ahogy fellép a katedrára. Egyetlen kedves mosollyal felold minden feszültséget. Csend van, figyelünk, indul a magyar óra, mindnek más volt a hangulata. Ahogy Jókairól, a Baradlay testvérekről mesél. Az ember percek alatt beleringatta magát a kor

hangulatába, szinte együtt éltünk a kor szellemével, a gigászi hősökkel, az áldozatokkal, megéreztük, szerettük a hazánkat. Ennél nagyobb érzést tanár diákjának nem adhat át.

Aztán az angol Shakespeare géniusza, a sorsfordító gondolatokon töprengő Hamlet, a tragikus hős. Az embernek ma is végigfut a hideg a hátán, ahogy először szembesülhetett a nagy emberi tragédiával. Kató néni mindezt közvetlenül, egyszerűen, pátosz nélkül, mégis megrendítően adta elő. Majd "Fölszállott a páva.", Ady, a hazáját, nemzetét féltő forradalmi költészete. Akkor talán igazából még fel sem tudtuk mérni, inkább csak sejtettük, ami később, felnőtt fejjel érett meg bennünk. Csak mélyen, szinte tudat alatt ült meg a gondolat, mit is jelent mindez. Bár akkor is, úgy éreztem és most is, úgy gondolom, lelkünk mélyén azonosultunk a gondolatokkal. Minden óra, minden gondolat más és mégis ugyanaz. Arany János pásztortüze, vagy az Őszikék. Egy egész ember életét végigkísérő, meghatározó emlék. De gondoljunk József Attilára, milyen átérzéssel és milyen hitelesen hangzott az Óda.

Ne feledjük azonban a különórákat sem. A világirodalom gyöngyszemeit olvastuk össze szerepekre bontva, Kató néni irányításával. No, persze, azért semmi sem tökéletes! Lőrcsi, a futballrajongó és csapata inkább a bőrt rúgta, és sehogy sem akarták megérteni, hogy nekik miért kell még most is a "Lenni, vagy nem lenni." kérdéssel foglalkozni. Majd jött Veres tanár úr, mindent helyre billent, és folyt a maga medrében.

Emlékezzünk azonban a farsangi bálra is. Kató néni irányításával az egész osztály készítette heteken keresztül, izgalommal a jelmezeket. Kedves tanárunk ekkor is megvillant, Csokonai Dorottyájának időmértékében írta:

"Jelmezek és maszkok egybegyűlt serege,
Karnevál vagyok én, a farsang hercege."

Egyszer aztán elnémult a hang, megállt a kéz, nem osztott több jegyet.

Hiteles ember volt, különleges egyéniség.

Meghatódva állok a vén tölgy alatt, és közben arra gondolok, hogy azóta negyvenhét évgyűrűt növesztett, és mennyi elhullajtott levél, hány új hajtás. Jönnek az újak, és mi lassan készülődhetünk, szívünkben emlékekkel, meghívtuk a harcot. Hiszem és vallom, hogy Kató néni az égi mezőkről mosolyogva néz le ránk, és elégedetten mondja: "gyerekek, megérte, jól megtanultátok a leckét"

Dr. Csikós István